

(א) ז"ק נו: לקמן פה. שפוטות מד. מדרש לג: (ב) ר"ל כעין ז"ל הכל מירוק אחד. רש"י, א וצ"ב קיד: קמנא: (ד) וועי' מוס' מגילה כט: ד"ה והלכתי כ"ו.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה והו ורי והא דלקמן מוקי רבא קרא דהשב משביס: (ב) ד"ה לפיכך וכו' גבי מפקד מעות אלל שולחני דקמני:

גליון הש"ס

גמ' לפיכך ד"ה. ענין הו נדה דף ט ע"א ודף ט"ז:

מוסף רש"י

שומר אבדה. הניקס אבידת חנוה לנימו כמכני (דביס כב) ואספתו אל מוק ביתך (ב"ק נו: ולקמן פ"ב). כשומר שכר. שר מלוה (שבועות פ"ד).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

אלה. משום שר שימוש מעות אלל שר שמירת מלוה דמיא מנו דלך זעי לנימח ריפתא לעניא דהעוסק במלוה פטור מן המלוה לא מחייבין ליה: כשנשמת. לאו דוקא אלל משום שר שימוש קאמר מפני שמוטר להשתמש בהן: כשומר חנם. ואינו חייב אלל בפשיעה: כשומר שכר. וחייב

בגניבה ואבידה דשומר שכר מלוה הוא דהעוסק במלוה פטור מן המלוה: כולי עלמא לא פליגי דמחייב כדון שומר שכר: מאי לפיכך דר"ע. כיון דאמר לא ישתמש מהיכא תיסק אלדעתין לחיוביה דאלטרין למימר אינו חייב: כדרכה

רבנן לאשתמושי בגוייהו יוהוה ליה שואל עלייהו ור"ע סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו הלכך לא הוי שואל עלייהו א"ה לפיכך דאמר ר"ע למה לי א"ה בשלמא בגניבה ואבידה הוא דפליגי היינו דקתני ר"ע אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן ס"ד אמינא שומר שכר הוי כדרב יוסף ובגניבה ואבידה מחייב קא משמע לן לפיכך השתא דאמרת לא ישתמש בהן שומר שכר לא הוי ולא מחייב בגניבה ואבידה אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל מאי לפיכך דרבי עקיבא הכי מבעי ליה למתנא ר"ע אומר לא ישתמש בהן ואנא דיענא דכיון דלא ישתמש בהן לאו שואל הוי ואינו חייב באחריותן לפיכך דרבי עקיבא למה לי משום לפיכך דרבי טרפון ולפיכך דרבי טרפון למה לי: הכי קאמר כיון דשרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו כמאן דאישתמש בגוייהו דמי וחייב באחריותן והא אבדו קתני כדרכה

כ"ט.

והוי שואל עלייהו. תימה דהוה ליה למימר והוה ליה עלייהו ואם נאמר דאם זבאו זעלים קודם שהזיזים חייב להחזיר אותם מעות עצמם ולא אחרים הוה א"ש דקרי ליה שואל אך אי אפשר לומר כן דכפרק המפקיד (לקמן דף מג.) פריך אי נאנסו חייב

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאי אריא הוילא כי לא הוילא נמי והשתא אי חייב להחזיר הן עלמין כשימצע הגוזר אס כן לא קנאס השולחני זעלל הוילאם ולא מעל כדאמר פרק השואל (לקמן דף נט.) לא זקע צו לא מעל כיון שהמשאל יכול לחזור צו וא"כ מאי פריך כי לא הוילא נמי אלל ודאי אפילו אס אומן המעות עדיין זעין אין נריך להחזיר הן עלמין וי"ל דנקט שואל משום דנקט אונסין דכתיב בקרא גבי שואל וגם לפי שמוכר שומר חנם ושומר שכר. ר"ח וה"ג פסקו דהלכה כרב יוסף מההיא דאין צין המודר (מדרש דף לג:) דקאמר ומחזיר לו אבידתו חד אמר דוקא מדיר למודר אלל מודר למדיר לא משום דקא מתהני פרוטה דרב יוסף ומד אמר פרוטה דרב יוסף לא שכיחא ש"מ דכולהו אית להו דרב יוסף ואין זו ראייה דגם רבה מודה דזשעה שמתעסק בצבידה שפטור מלמיתב רפתא לענייא אלל דס"ל דלא שכיחא

שיצא עני זשעה שמתעסק בה לזכרה ואין סברא שיהא שומר שכר זעצור זה כיון דלא שכיח שהצבידה זבנית ואינו מתעסק בה שפוטא דלף לרב יוסף אינו פטור מלמיתב רפתא לעני שהרי אדם שלבוש לזיית או שיש לו תפילין זכאשו וכו' יפטר מכל המלות והא דלקמן (דף נ"ג.) מוקי רבא קרא (א) דהשז טעינס לגינתו המשתמרת וקמ"ל דלא זעין דעת זעלים כדמוקי רב יוסף כפרק הכונס (דף נ"ג.) דרבה מוקי לה דזאיהה משתמרת שמינה מעולה כמו זבניתו ומייתי ראייה מניה דשומר אבידה כשומר חנם הוי אין ראייה דהלכה כרב יוסף דרבה גופיה הדר זיה כשמירין לו רב יוסף דקמ"ל דלא זעין דעת זעלים ומוקי לה בגינתו המשתמרת דהא בקרא שור ושה כתיב ומודה רבה זעעלי חיים דהוי עלייהו שומר שכר דאנטיניהו נגרי זרייתא וכשרוזה להציא ראייה לדבריו ולא ידע שינויא דרב יוסף היה נריך לדחוק ולהעמיד זכפומים ועוד דוחק אחר דהוי מוקי קרא לגינתו שאינה משתמרת ואשמועינן קרא דהוי שומר חנם ולרבה אית ליה מסברא דהוי שומר חנם דלא מטי הגאה לירו ועוד ז"ל דלקמן ה"פ היכי דמי אי דלא מיטערא למר כדאית ליה מפשיעה ולמר כדאית ליה מגניבה ואבידה אמאי פטור ואי דמוטערא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכו' ושלחי האומנין (לקמן דף פ"א.) וסא דאמר ר"ח ישבע האשד המשכון ויטול מעותיו ר"ע אומר אשד המשכון אשדו מעותיו ומוקי מתני' דהלוהו על המשכון שומר שכר דלא כר"א ומסיק דפליגי זשומר אבידה וקאמר לינא דרב יוסף תנאי היא ופרשי' דרבה ודאי תנאי היא דלא מצי סבר כר"ע אס כן משמע דאין הלכה כרבה דהוי כר"א דשמותי הוא וגם דממיתיה' לא איתא כוותיה וי"ל דרבה ודאי לאו תנאי היא ואפילו לר"ע משום מלוה לא הוי שומר שכר וטעמא דר"ע דאמר אשדו מעותיו ודאפילו זללא שוי שיעור וזוי אשדו כל מעותיו דהוי כאילו פי' שאס יאשד המשכון שיאשדו מעותיו ור"א לית ליה דשמואל ואפילו שוי שיעור וזוי לא אשדו מעותיו אלל לרב יוסף כי נמי מוקי פלוגתייהו דשמואל לא קאי ר' אליעזר כוותיה לפי מה שמדמה עתה במסקנא מלוה על המשכון לשומר אבידה שהוא פטור את המלוה בצבידה אלמא לא הוי שומר שכר ומשני דאמי מלמיה דרב יוסף אפי' כר"א ומדע דלא מלינו למימר דרבה לא מצי סבר כר"ע דהא זשמעתינן זשמע דכולהו סברי דרבה ולר"ע נמי הוי שומר חנם והא דתנן פרק שזבעת הדיינין (שבועות דף מד.) וסא המלוה על המשכון ואשד המשכון שחייב בצבידה מה שהמשכון יתר על החוב אליבא דרבה מנעילין לן לאוקמה בצבידה בפשיעה דלא הוי זינא שומר חנם דמה שומר חכם דלא הוי זינא אשדו משכונא דלא הוי זינא ודוחק דה"כ כי זעי גמרא מעיקרא לאוקמה פלוגתא דר"א ור' עקיבא דשמואל או דבר' יחזק ולא היה מדמה לשומר אבידה נריך נמי לאוקמה מתני' דשזבעת דמחייב לשלם בצבידה מה שהמשכון יתר על החוב בצבידה מה שהמשכון יתר על החוב אלכא דרבה אין לחייב המלוה בצבידת המשכון אלל זמה שנגד החוב ואדרבה מפ' האומנין (לקמן דף פ"ב.) וסא יש להוכיח דהלכה כרבה דאי הלכה כרב יוסף אמאי מוקי גמרא אלל מחוורתא מתניתין דלא כר"א לוקמה בזין מלוה נריך למשכון דהוי שומר שכר אפי' לריא ופלוגתייהו זמלוה נריך למשכון אלל ודאי משום דהלכה כרבה ואין הלכה כרב יוסף ולדידיה לא מצי לאוקמה ממיתין כר"א ועוד ראייה מפרק המפקיד (לקמן דף מג.) וסא דרב נחמן סבר נאנסו לא אלמא ס"ל דזהנאה שמוטר להשתמש לא הוי אלל שומר שכר והיינו כרבה דלרב יוסף הוי שואל ואין לומר דהא דהוי שומר אבידה זבלל היתר תשמיש הוי שומר שכר השתא דשרו ליה לאשתמושי בהו הוי אלל שואל שר מיייר בצבידה משום הגאת היתר תשמיש זבד לא הוי אלל שומר שכר לא הוי כיון דזעיל היתר תשמיש זבד לא הוי אלל שומר שכר כרב נחמן א"כ זעזיל שיש לו עוד פרוטה דרב יוסף משום שמירת אבידה אין סברא שיהא לו דין שואל דלטו אס מוקיפין שכר לשומר יהיה לו דין שואל ועוד דקמ"ל כרבה זר א משדה ענין ומחלה וליכא למימר דוקא זמילי דבצא זתרא כדמפרש זשזכות דרב זמח דהא אמר פרק מי שאלחו (גיטין דף ע"ד.) וסא ד"ה ה) והא קמ"ל כרבה ולא קאמר זבה דהוה משמע זבה ולא זמילי אחריתא כדקאמר על רש"י זכפרק מי שהולאוכו (שירויין דף ז"ב.) זשמעתינן דהחזיק זכרן ממיישנת ההלכה יומר זמה שהלכה כרבה לגבי דרב יוסף כרפי' שס רש"י זכסדר תנאים ואמוראים פוסק דרבה ורב יוסף הלכה כרבה זר משדה ענין ומחלה וכל רבותינו שוין דזשאר זדריס סתמא הלכה כרבה זאי ליכא הוכחה כרב יוסף: ר' פ"ב דרבי טרפון זמה זי. זשלמא לרבה דלפיכך דר"ע אשמועינן לאפוקי דרב יוסף מלינו למימר דלפיכך דרבי טרפון משום לפיכך דר"ע אי נמי גס לפיכך דר"ע חייב למה דלוקא נמי דלוקא משום דמוטר להשתמש חייב אלל אשדו להשתמש שטור לאפוקי דרב יוסף אלל לרב יוסף מאי לפיכך וקשה דמאי זעי מאי לפיכך הלל חרש גדול השמיענו דמעינקרא אמרין דבמה שמוטר להשתמש לא הוי אלל שומר שכר ולא כשואל דהא אשדו קתני דמשמע סתם אבידה זלא אונס והשתא זעזי לן למימר דמחמת היתר תשמיש הוי כשואל ואשדו היינו שזעב ספינתו זיס ועוד זכפרק המפקיד (לקמן דף מג.) וסא אלטרין מתני' לאשמועינן דמחמת היתר תשמיש הוי שומר שכר לרב נחמן דאמר נאנסו לא גבי מפקד מעות אלל (י) חנווני דקתני זכרוים לא ישתמש בהן לפיכך אס אשדו אס אשדו חייב חייב בצבידה כיון דשומר חנם הוה אלל סיפא אלטריתא ליה לאשמועינן דמוטרין להשתמש בהן לפיכך אס אשדו חייב זכפרק המפקד (לקמן דף מג.) וסא אלל שואל אלל שואל דלאו דלמא דהוי שואל דלאו מלמא דפשיטא הוה זאלטרין שפיר לאשמועינן אלל ז"ל דלאו קושיא הוה אלל פירושא זעלמא הוה:

עין משפט
נר מצוה

קבב א מיי פ"ג
מהלכות גולה
ואבידה הלכה י סגנו עשין
עד טו"ש ע"ה מ"מ פי' רסו
סעף טו:
קבב ב ג מיי שס ה"י ח
סמנ שס טו"ש ע"ה
ח"מ שס סעף טה:

רבינו הגנאל

ותאכיל לנשארין דקא
מילכילי אלא מכור הכל:
מה יהיה בדמים ר' טרפון
אומר ישתמש בהן לפיכך
אם אבדו חייב באחריותן
ורבי עקיבא אומר לא
ישתמש בהן וכו' עד כאן
לא פליגי אלא בנשתמש
בהן אבל אם לא נשתמש
בהן דברי הכל פטור. לימא
דאיתמר בפי' הכונס צ"ח
לדיר שומר אבידה רבה
אמר כשומר חנם ונשבע
על הכל. רב יוסף אמר
כשומר שכר שנשבע על
האונסין ומשלם הגניבה
ואבידה. ודחי רב יוסף
בגניבה ואבידה כולי
עלמא לא פליגי דחייב
כשומר שכר כי פליגי
באונסין ר' טרפון סבר
דבאבידה עצמה
הוה ל"י שומר שכר כיון
דשרי ליה לאישתמושי
בדמיה נעשה עליה כשואל
וחייב גם על האונסין.
ור' עקיבא סבר לא שרו
ליה רבנן לאשתמושי
בדמי אבידה הלכך לא
הוי עלייהו אלל שומר
שכר. ואקשי' עליה אי
הכי למה ליה לר' עקיבא
למיתבא לפיכך אי אמרת
בגניבה ואבידה פליגי ר'
טרפון סבר כיון דשרו
ליה לאישתמושי בהו הוי
ליה כשומר שכר עלייהו.
וחייב בגניבה ואבידה.
ור' עקיבא סבר לא שרו
ליה רבנן לאישתמושי בהו
וכשומר חנם הוה עלייהו
שאם אבדו פטור וכל
שכן נאנסו שפטור אלא
אי אמרת בגניבה ואבידה
דברי הכל חייב כי פליגי
באונסין לתני רבי עקיבא
אומר לא ישתמש בהן
ומילא דיענא דכיון דלא
שרי לאשתמושי בהו לא
הוי עלייהו אלא כשומר
שכר אבל שואל לא הוי
עלייהו לפיכך דקמני מאי
אתא לאשמועינן ופרקי'
ודאי ר' עקיבא לא הוי
צריך למיתבא לפיכך מיהו
אידי דתנא ר' טרפון
לפיכך תנא איהו נמי
לפיכך ומקשי' טוב לפיכך
דרי' טרפון נמי למה לי
ופריך רב יוסף זכריא
והכי קתני כיון דשרו
ליה רבנן לאישתמושי בהו
הוה ליה עלייהו כשואל
לפיכך אפי' שלא נשתמש
בהן חייב עליהן כשואל.
וכן דמשמע שומר
שכר הוה חשוב באבידה
אלא הוה ליה למיתבא
לפיכך אם נאנסו חייב
בהן דמשמע דשואל הוי
עליהן. ופרקי' רב יוסף האי
אבדו דקתני נאנסו הוא.
ומקשי' ומי קרו לאבדו
נאנסו (הוי) [אין] כדרכה
דאמר בפי' הוה הלכה
שומר חנם אין נשבע וכו'
נגבוי בלטיס מוזין אבדו
שזבעה ספינתו בים: